

Notits fra Sydslesvig-Konferencen 2017 lørdag 4. marts 10.00 på Jaruplund Højskole.

Ca. 120 deltagere

Program:

- Velkomst og beretning
- Mindretallets mission og vision
- Frokost
- Mindretallets sprogpolitik
- Gruppedrøftelser
- Plakatcafé
- Afslutning

Ordstyrer under formiddags program er Jens A. Christiansen.

Velkomst og beretning

Samrådets formand Christian Jürgensen byder velkommen. Gennemgår samrådets samarbejdsaftale, formål og hensigtserklæring. Slår fast, at samrådet er et samarbejdsforum og ikke en organisation, der må og skal udtale sig om alle små og store mindretalsspørgsmål. Refererer til den nye midlertidige overgangsløsning for Christianslyst, hvor driften er en særlig udfordring. Ny aftale giver ro helt frem til 2020. Berører og udtrykker respekt for den nuværende generalkonsuls indsats, trods uro og polemik ultimo 2016. Håber, at konferencen vil bane vejen for en god og åben dialog.

Mindretallets mission og vision

Samrådets næstformand Jon Hardon Hansen udtrykker enighed om, at samrådet ikke skal udtale sig om alt mellem himmel og jord. Skelner mellem teologiske og militære missioner og mindretallets mission som et valg mellem at fravælge eller tydeliggøre sin livsførelse, identitet og sindelag overfor sig selv og andre. Missionen må være at sikre, at der bør før og nu og altid vil være mennesker, som ønsker at være danske i et ellers tyskdomineret område og region. Mindretallet er et eksistentielt valg, hvor man alvorligt og seriøst vil være dansk men samtidig være

brobyggere mellem mindretallet og flertallet i et område, hvor vi sikrer fred på kontinentet, tolerance i grænselandet og en mangfoldighed i regionen. Og hvad mener vi egentlig, når vi snakker om åben danskhed og om dobbelte kompetencer. Hvad vil vi med dét....? Og er det overhovedet dét, vi vil...?

Lene Bastiansen holder et længere indlæg om mere dansk taletid i skolerne og i den daglige sprogundervisning. Dansk skal bruges til kommunikation ud fra den gode vilje og den gode energi. Den kommunikative indsats gennem tale og samtale skal fremmes

I det følgende gengives nogle af de holdninger, der kom til udtryk under debatten:

- Mindretallet er og bør ikke være et valg. Det er en selvfølge. Og ikke noget, man vælger!
- Vi har ikke et identitetsproblem men et handlingsproblem. Er det nok at sige: Jeg er sindelags-dansker!
- En anden deltager er helt enig, savner dog den klare bekendelse fra mange menige medlemmer af mindretallet. De finder på mange andre begrundelser, som ikke skinner klart og tydeligt igennem.
- Jeg vil i dette forum gerne være en Rasmus Modsat. Der findes jo ikke en klar kontinuitet i det her spørgsmål fra 1920. Langt de fleste kom til mindretallet efter 1945. For mig er mindretallet et fællesskab baseret på ligestilling i øjenhøjde. En forventning om lighed ophæver klasseskel. I mine øjne kan mindretallet gradbøjes. Jeg tror også, at de unge – som ikke er tilstede her i dag – vægter mindretallet med en anden betydning end vi, som er her i dag, måske gør. Jeg synes der er ærgerligt, hvis konferencen ender med at bekræfte noget, som har været en gang. Vi skal være fremsynede og fremadrettede på den næste generations vegne.
- Superflot sagt, Anke. Hvorfor ikke blive enige om, at vi er danske sydslesvigere? Jeg synes, det er superdejligt og udfordrende at være en del af mindretallet.
- Der bliver helt tiden efterlyst afgrænsning og handlekraft. Men hvorfor dog ikke bare være ...? Et sted i pluraliteten...? Det er nemlig svært altid at skulle målrette sine aktiviteter og sin handlekraft et bestemt sted hen.
- Kedeligt, at de unge ikke er her i dag. Det er trods alt bedre, at de giver deres besyv med her end debatterer mindretallet på Facebook eller andre sociale medier.
- Sammenlignede lidt mindretallet med de danske udvandrere i Elk Horn, der spiser æbleskiver til morgenmad. Vi skal passe på ikke at blive kustoder i en levende museum men i stedet være levende danskere i et levende Sydslesvig.
- Jeg tillader mig at lancere idéen om en særlig Sydslesvig-kanon, som vil tydeliggøre og øge bevidstheden om vores historiske bevidsthed. Jeg taler ikke for en politiske

værdikanon, men vi kan starte en evig Sydslesvig-kanon, som aldrig slutter. Det må ikke være mulige at definere 'det nationale' uden at det bliver et fy-ord.

- Advarer mod en Sydslesvig-kanon, fordi det uvilkaarligt vil blive ekskluderende for dem, der ikke kommer med, og inkluderende for dem, der slipper igennem eller er med i forvejen. Mindretallet er udsprunget af de folkelige bevægelser og højskolens værdier, der sætter os i bevægelse som mennesker. Jeg savner en konstatering af, at vi er medborgere i et ligeværdigt samfund. Mindretalspolitik må ikke blive ekskluderende, men derimod indeholde en klar målsætning om et bedre samfund for mindretal såvel som flertal.
- Mindretallets oprindelige tre ben - det kirkelige, det nationale og det kulturelle - er ved at vakle. Vi bliver mere og mere multi-multi-multi verdensborgere i den store globale proces. Vi skal være mere OBS på, hvad vi siger og gør. Men det, der gør os til et mindretal, må vi ikke glemme. Det er en konstant øvelse finde ud af, hvordan vi skal handle – herunder måske også at være ekskluderende, ellers glider vi ud som mindretal.
- Selv om vi bekender kulør, er jeg ikke sikker på, at andre nødvendigvis bliver sure og stødte. Dette land er vores. Men det er ikke kun vores. Og de unge, som ikke er her i dag, skal nok finde ud af, hvordan de skal komme videre. De skal nok findes deres vej – men ikke alene.
- Bekymret over snakken om ekskluderende. Det er nemlig ikke særlig let i forvejen at komme ind i mindretallet. Det er svært nok bare at lære sproget. Jeg kender det fra mig selv.
- Jeg taler ikke om smide nogen ud af mindretallet. Men en kanon vil alt andet lige være begrænsende med en indbygget risiko for at være inkluderende i forhold til dem, der er inde i mindretallet i forvejen.
- Det særlige ved at være sydslesviger er, at vi kritisk kan følge med i, hvad der sker i Danmark. Vi bør om nogen kunne se tingene på en anden måde. Netop fordi vi er bundet af historien og alene af den grund må følge med i, hvad der sker.
- Jeg var en gang dansker i København. Her i Sydslesvig er jeg ikke dansker, og jeg synes vi skal være stolte over, at vi er noget meget specielt. Noget særegent.
- Efterlyser, hvad vi står for? Hvad er vores selvforståelse? Hvordan opfatter verden og omverden os?
- Danskhed handler jo rigtig meget om frihed.
- Jeg synes ikke, at vi har et ungdomsproblem. Jeg er og bliver sydslesviger – endda dansk-sydslesviger, og jeg tager for givet, at jeg er en del af mindretal.
- Altså – vi er så forskellige alle sammen. Og der er ingen opskrift på, hvordan man er dansk på en bestemt måde. Vi er ligeså mangfoldige her i Sydslesvig, som folk er flest.

- Der er forskel på Flensborg og de øvrige egne af Sydslesvig. Vores rammebetingelser er meget forskellige, og det må vi tage højde for. Og så må vi ikke glemme følelserne i det her. Hvordan definerer jeg min kærlighed til Danmark? Det ved jeg lige så lidt og har lige så svært ved at forklare, som når jeg bliver forelsket i en pige. Det kan man ikke sådan lige definere.
- Jeg savner faktisk en debat som denne her hjemme i Danmark. Vi er nemlig så pæredanske, at vi ikke engang selv kan sætte ord på, hvad det vil sige at være dansk. En kanon er en god idé, men det vigtigste er at være åben og lytte til forskelligheden og mangfoldigheden.
- Vi må prøve at formulere vores kerneværdier og vores kernefortælling, som den bliver indlysende og let at fortælle.

- FROKOST -

Mindretallets sprogpolitik

Anders Bonde holder et humoristisk og tankevækkende standup-indlæg.

Jørgen Møllekær og den skypedede videooptagelse om det tyske mindretal i Sydtyrol.

Helle Witt-Nommensen og Katrin Lass holder et længere oplæg om det praktiske arbejde med at systematisere og gennemføre danskundervisningen fra de yngste børnehaverørn og til de ældste skoleelever rundt om på de danske skoler. Teorier og pædagogiske syn på sprogtilegnelsen og sprogfilosofien og de faser, som drenge og piger normalt følger i deres sproglige udvikling.

Henry Bohm holder et længere indlæg om de forventninger, krav og fordringer, som Skoleforeningen stiller til de nye lærere og pædagoger, som bliver ansat. Udover de faglige og undervisningsmæssige kompetencer og kvalifikationer også flere ubetingede krav om at ville danskheden, sætte sig ind i mindretallets særlige historie, baggrund, intentioner og selvforståelse og identitet. Vi vil have kulturlærere, der både før, under og efter at skoleklokken ringer er troværdige, engagerede og entusiastiske forbilleder, undervisere og viderebringer af den danske mindretals værdier og sindelag.

Gruppedrøftelser og diskussion i plenum med plakatcafé ud fra forskellige opstillede scenarier fra især de sproglige og pædagogiske hverdagssituationer forskellige steder i Sydslesvig. Plakaterne blev præsenteret, hængt op og gennemgået som afslutning på Sydslesvig-konferencen 2017 .

Flensborg 6. april 2017
KS/jh